

POSTANOWIENIE

20 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 20 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko Bankowi spółka akcyjna w G.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 13 kwietnia 2022 r., V ACa 344/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(E.C.)

[ł.n]

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda M. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2022 r., sygn. akt V ACa 344/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje konieczność udzielenia odpowiedzi na pytania: 1) czy w sytuacji, gdy przepisy ogólne zapewniają konsumentowi lepszą ochronę aniżeli przepisy regulujące kwestię postanowień niedozwolonych, to czy Sąd może samodzielnie odstąpić od stosowania przepisów ogólnych, szczególnie w sytuacji kiedy to sam konsument za podstawę swojego żądania stawia przepisy ogólne?; 2) czy w sytuacji, w której to konsument reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika uprzednio przez niego pouczony, wywiodł określone i skonkretyzowane roszczenia oparte na nieważności spornego stosunku cywilnoprawnego (umowy kredytu), poprzez sformułowanie których wykazał zarówno wolę unieważnienia, jak i świadomość co do znajomości konsekwencji swojego stanowiska procesowego, zasadnym jest ustalenie przez sąd z urzędu stanu jego świadomości, czy też ponowne odbieranie kolejnych oświadczeń w tym przedmiocie?; 3) jakie kryteria powinno spełniać pouczenie konsumenta o skutkach nieważności umowy i czy jest ono niezbędne do rozpoczęcia biegu terminu wymagalności jego roszczeń, skoro dłużnik powinien spełnić świadczenie niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i żaden przepis prawa nie uzależnia wymagalności roszczeń konsumenta od złożenia przedsiębiorcy oświadczenia, że posiadał informacje co do wszelkich skutków trwałej

bezskuteczności umowy?; 4) czy Sąd drugiej instancji jest wyłącznie uprawniony do pouczenia kredytobiorcy o skutkach nieważności umowy a przez to wcześniejsze pouczenie dokonywane przez pełnomocnika zawodowego czy nawet Sąd Okręgowy nie mają znaczenia dla wymagalności roszczenia o zapłatę i stanu opóźnienia dłużnika?; 5) czy umowa kredytu powiązanego z walutą obcą jest umową wzajemną?; 6) czy skuteczne jest podniesienie zarzutu zatrzymania jako zarzutu warunkowego, tj. podniesionego z uwagi na zarzuty formułowane przez konsumenta i wyłącznie na wypadek stwierdzenia nieważności umowy?

Co do pierwszej z wyżej opisanych kwestii, trzeba zauważyć, że w judykaturze wyjaśniono już, iż art. 385¹ i n. k.c. stanowią rdzeń systemu ochrony konsumenta przed wykorzystywaniem przez przedsiębiorców silniejszej pozycji kontraktowej, związanej z możliwością jednostronnego kształtowania treści wiążących strony postanowień, w celu zastrzegania klauzul niekorzystnych dla konsumenta (klauzul abuzywnych), i wprowadzają instrument wzmożonej - względem zasad ogólnych (w tym art. 353¹ k.c.) - kontroli treści postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę, pod kątem poszanowania interesów konsumentów (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17), a także szczególną - odbiegającą od zasad ogólnych - sankcję mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych. W zakresie swego zastosowania wyłączają zatem regulacje ogólne, w tym dotyczące konsekwencji naruszenia właściwości (natury) stosunku prawnego. Zakresy te zachodzą częściowo na siebie, ponieważ część owych wiążących założeń ustawowych dotyczących kształtu (wzorca, cech charakterystycznych) stosunku obligacyjnego, w tym poszanowania autonomii podmiotów prawa cywilnego, jest relewantna także na obszarze niedozwolonych postanowień umownych, o czym świadczy choćby załącznik do dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L. 95, s. 29 ze zm.; dalej: „dyrektywa 93/13”), zawierający tzw. szarą listę postanowień abuzywnych, w którym wskazano m.in., że za abuzywne mogą być uznane klauzule, których celem lub skutkiem jest umożliwienie sprzedawcy lub dostawcy "według własnego uznania jednostronnej zmiany warunków bez uzasadnionego powodu wymienionego w umowie" (pkt 1 lit.

j). Ścisłe oddzielenie reżimów naruszeń tzw. słuszności kontraktowej powiązanych z zasadami współżycia społecznego (art. 353¹ w związku z art. 58 § 2 k.c.), względem których unormowanie art. 385¹ i n. k.c. niewątpliwie stanowi (w zakresie ich regulacji) *lex specialis* (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021, z. 3, poz. 7), od powiązanych wyłącznie z naruszeniem właściwości (natury) stosunku prawnego jest niezwykle trudne, jeżeli w ogóle wykonalne, co w powiązaniu z istotnymi różnicami w konsekwencjach tych naruszeń, polegającymi w szczególności na zastosowaniu w reżimie niedozwolonych postanowień sankcji bezskuteczności zawieszanej na korzyść konsumenta (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56), wyłączeniu zastosowania art. 58 § 3 k.c. i daleko idącym ograniczeniu możliwości zastąpienia bezskutecznej klauzuli inną (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 i z dnia 16 września 2021 r., I CSKP 166/21). W świetle zaś powoływanego orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie powinno być najmniejszych wątpliwości, że rozpatrywane klauzule podlegają kontroli pod kątem abuzywności. Dlatego też należy uznać, że w rozpatrywanym zakresie - tj. w zakresie naruszeń właściwości (natury) stosunku prawnego, które spełniają przesłanki określone w art. 385¹ i n. k.c. - reżim niedozwolonych postanowień umownych wyłącza także zastosowanie art. 58 § 1 w związku z art. 353¹ k.c. (zob. uzasadnienie wyroków Sądu Najwyższego z 27 maja 2022 r., II CSKP 377/22).

Zagadnienia przedstawione w punktach 2 - 4 i 6 zostały wyjaśnione w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz uzasadnieniu uchwały z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20. Z kolei rozwiązanie kwestii poruszonej w pkt 5, w związku z powołanymi już wypowiedziami Sądu Najwyższego co do możliwości skorzystania z zarzutu zatrzymania (zagadnienie z pkt 6), nie ma on znaczenia dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej, skoro powstanie prawa do skorzystania z zarzutu zatrzymania jest konsekwencją zakwalifikowania umowy kredytu jako umowy wzajemnej w rozumieniu art. 487 § 2 k.c. Z kolei ze względu na obronne i zarazem zabezpieczające znaczenie zarzutu zatrzymania, nie powinno budzić wątpliwości,

że w sytuacji, gdy przeciwnik procesowy, w tym wypadku pozwany Bank, kwestionuje eksponowane przez powoda - kredytobiorcę podstawy do przyjęcia nieważności umowy kredytu, to może podnieść zarzut zatrzymania (art. 497 w zw. z art. 496 k.c.), z zaznaczeniem, że czyni to na wypadek uznania umowy kredytu za nieważną (bezskuteczną).

Zagadnienia prawne związane z zarzutem zatrzymania świadczenia pojawiły się dopiero po zmianie w judykaturze stanowiska w odniesieniu do oceny ważności umów kredytowych indeksowanych albo denominowanych do waluty obcej, zawieranych z konsumentem, bowiem w przeszłości w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej prezentowany był też pogląd, że w odniesieniu do postanowienia stanowiącego elementu tzw. spreadu walutowego, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, nie stoi na przeszkodzie, aby sąd krajowy zastąpił niedozwolone postanowienie umowne przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (por. wyroki 30 kwietnia 2014 r., nr C - 26/13 C - 26/13, Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt. i z 21 stycznia 2015 r., C - 482/13, Unicaja Banco SA v. Jose Hidalgo Rueda i in.). Orzecznictwo Sądu Najwyższego poszło jeszcze dalej i dopuszczało możliwość stosownego wypełnienia luki w umowie także w innych sytuacjach, zagrażających interesom konsumenta, również wtedy, gdy nie ma możliwości odwołania się do odpowiedniego przepisu dyspozytywnego (por. wyrok z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018 r., nr 7-8, poz. 79), a przy indeksacji prowadzącej do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mają zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹ § 3 k.c. nakazujące rozważnie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16). Odwoływano się też do art. 358 § 2 k.c. w wersji znowelizowanej ustawą z dnia 23 października 2008 r. (Dz. U. Nr 228, poz. 1506), który stanowi, że wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, podkreślając, że może on stanowić wskazówkę pomocną w rozwiązaniu kwestii spreadu walutowego (por. też uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16), a także do analogii z art. 41 prawa wekslowego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16).

Ponadto przyjmowano, że postanowienie umowy kredytu zawierające uprawnienie banku do przeliczenia sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej (tzw. klauzula spreadu walutowego) nie dotyczy świadczeń głównych stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016 nr 11, poz. 134, z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16 i z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18).

W tej ostatniej kwestii w powołanym już wyroku z 30 kwietnia 2014 r., C - 26/13, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uchylił się od oceny, czy będące częścią klauzuli indeksacyjnej postanowienie przewidujące spłatę rat w walucie krajowej, których wysokość była obliczana na podstawie kursu sprzedaży CHF stosownego przez kredytujący bank, określa główny przedmiot umowy, pozostawiając tę ocenę sądom krajowym. Jednak w późniejszym orzecznictwie Trybunał precyzował swoje stanowisko w tej materii, w ten sposób że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „główny przedmiot umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, należy uważać te postanowienia, które określają podstawowe świadczenie w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki z 26 lutego 2015 r., C - 143/13 i z 20 września 2017 r., C - 186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. v. Banca Romaneascu SA) i do tego typu postanowień w konkretnych sprawach zaliczał postanowienia zawierające klauzule ryzyka walutowego, które wiążą się z obciążeniem konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty, co ma przełożenie na zwiększenie kosztu kredytu (zob. wyroki z 14 marca 2019 r., C - 118/17, Zsuzsanna Dunai v. ERSTE Bank Hungary Zrt. oraz z 3 października 2019 r., C - 260/18, Justyna Dziubak, Kamil Dziubak v. Raiffeisen Bank International AG).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do powyższych kwestii sytuacja uległa zasadniczej zmianie po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 października 2019 r., C- 260/18, w którym orzeczono, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, należy interpretować w ten sposób, że: - stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie

przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidującym, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów (w tym kontekście Trybunał nawiązał do wskazanych przez krajowy sąd pytający przepisów jak art. 56, czy art. 354 k.c.), które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę, a zatem możliwość zastąpienia abuzywnych postanowień umownych, która stanowi wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą dana umowa pozostaje wiążąca dla stron tylko wtedy, gdy może ona nadal obowiązywać bez zawartych w niej nieuczciwych warunków, jest ograniczona do przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym lub mających zastosowanie, jeżeli strony wyrażą na to zgodę i opiera się w szczególności na tym, że takie przepisy nie zawierają nieuczciwych warunków; - nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy; - stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z

dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący upatruje w nieprawidłowej wykładni art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i art. 385¹ k.c. oraz ich korelacji, przejawiającej się w bezpodstawnym uznaniu, że naruszenie zasady równowagi stron m.in. poprzez rozłożenie ryzyka pomiędzy bankiem a kredytobiorcą w sposób nieproporcjonalny do odnoszonych korzyści czy też jednostronne i arbitralne kształtowanie sytuacji konsumenta w zakresie jego zobowiązań kredytowych, co narusza równowagę między stronami i jednostronna swoboda kształtowania przez pozwanego sytuacji finansowej powoda nie może stanowić podstawy uznania umowy za nieważną bowiem prymat należy przyznać przepisom regulującym ochronę konsumencką, które jak się wydaje w ocenie Sądu drugiej instancji stanowią *lex specialis* do przepisów ogólnych. W konsekwencji przyjęte przez Sąd stanowisko sprowadza się do pozbawionego podstaw stwierdzenia, że sam konsumencki status danego podmiotu pozbawia go *a priori* możliwości powoływania się na przepisy ogólne, mimo że od wielu lat w orzecznictwie Sądu Najwyższego panuje przekonanie, iż takie ukształtowanie stosunku cywilnoprawnego wykracza poza naturę stosunku zobowiązaniowego i powinno być kwalifikowane jako sprzeczne z art. 353¹ k.c.

Powyższa problematyka została już wyżej omówiona w ramach uzasadnienia odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu braku występowania zagadnienia prawnego określonego przez powoda w pkt pierwszym wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Niezależnie od powyższych uwag trzeba zauważyć, że Sąd Okręgowy, w związku z uznaniem zawartej przez powoda (i dwóch innych kredytobiorców) z poprzednikiem prawnym pozwanego Banku umowy kredytu indeksowanego do

CHF z 28 lutego 2006 r. za nieważną, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 207 939,44 zł (stanowiącą sumę wpłaconych przez powoda rat kapitałowo - odsetkowych) z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty. W wyniku apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego, w ten sposób, że oddalił powództwo w zakresie roszczenia odsetkowego oraz zastrzegł, że spełnienie zasądzonego świadczenia jest uzależnione od jednorazowej zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego kwoty 252 054,79 zł.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w żadnej mierze nie krzywdzi powoda przez pryzmat generalnych przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 k.c. W wyroku z 15 czerwca 2023 r., C - 520/21, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przesądził, że art. 6 i art. 7 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty. W tym kontekście powód odnosi wymierną korzyść majątkową, nie tylko z tego powodu, że za środki uzyskane z kredytu zakupił lokal mieszkalny, którego wartość znacząco wzrosła w związku z ogólnym trendem wzrostu wartości nieruchomości, ale nie jest zobowiązany do zapłaty jakichkolwiek odsetek stanowiących wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Nadmienić trzeba, że w chwili zawarcia kredytu średni kurs CHF kształtował się na poziomie ok. 2,4 zł, a 20 lipca 2023 r. ok. 4,65 zł, (czyli w przeciągu 17 lat wzrósł o ponad 90% ; od początku 2022 r. do lipca 2023 r. wskaźnik inflacji w Polsce wyniósł prawie 30%, zaś w tym czasie kurs CHF wzrósł o ok. 5%). W pierwszym kwartale 2006 r. przecięte wynagrodzenie wyniosło 2530, 18 zł, zaś w I kwartale 2023 r. 7 508 zł czyli wzrosło o ok. 200%. Z kolei koszt budowy 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych w czasie zawierania umowy kredytu odpowiadał kwocie 2560 zł, zaś w IV kwartale 2022 r. 5708 zł, czyli wzrósł o ok. 125%. Powód może jeszcze skorzystać z zarzutu potrącenia, co oznaczać będzie, że do zapłaty pozostanie mu nieco ponad 54 000 zł, która stanowić będzie uzupełnienie jedynie nominalnej kwoty wypłaconego mu przez kredytodawcę kredytu.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.). Pozwany złożył też wniosek o zasądzenie odsetek od kosztów postępowania kasacyjnego. Nadmienić również trzeba, że z dniem 1 lipca 2023 r. wszedł w życie art. 98 § 1¹ zd. 3 k.p.c., zgodnie z którym o obowiązku zapłaty odsetek od zasądzonych kosztów procesu sąd orzeka z urzędu (zob. art. 1 pkt 8 lit. a w zw. z art. 18 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 614). Jednak z uwagi na wydanie niniejszego postanowienia na posiedzeniu niejawnym (o którym strony nie były zawiadamiane i konieczność doręczenia odpisu tego orzeczenia z uzasadnieniem) oraz określone w tym przepisie (art. 98 § 1¹ zd. 2 k.p.c.) zasady co do daty początkowej naliczania tych odsetek, nie jest w tym momencie możliwe skonkretyzowanie tej daty w taki sposób, aby organ egzekucyjny mógł przymusowo wykonać orzeczenie w tym przedmiocie. Zgodnie bowiem z art. 804 § 1 k.p.c. organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. W takiej sytuacji powtórzenie formuły ustawowej „po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu...” nie spełniałoby w tym zakresie przesłanki tytułu egzekucyjnego, tj. orzeczenia sądu nadającego się do przymusowego wykonania w drodze egzekucji sądowej. Ustawodawca nie przewidział dla organu egzekucyjnego obowiązku ustalania daty doręczenia orzeczenia. Dlatego pewnym zaradczym rozwiązaniem dla zainteresowanej strony, która nie otrzyma od dłużnika zasądzonych kosztów w terminie wynikającym z powołanego przepisu, jest możliwość złożenia przez nią w terminie ustawowym przewidzianym w k.p.c. wniosku o uzupełnienie orzeczenia w tej materii i wówczas sąd orzekający o kosztach procesu będzie mógł poczynić ustalenia w kwestii daty doręczenia dłużnikowi orzeczenia zasądzającego te koszty.

(E.C.)